

Fellesuttalelse FFO, SAFO, Unge Funksjonshemmede

Høring - sommerjobb for unge med bistandsbehov

FFO (Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon), SAFO (Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner og Unge funksjonshemmede har en felles visjon om likeverd og likestilling for mennesker med funksjonsnedsettelse, og arbeider for at FN-konvensjonen om rettighetene for mennesker med funksjonsnedsettelse (CRPD) skal implementeres i norsk lov.

FFO, SAFO og Unge funksjonshemmede har i fellesskap gjennomgått høringsnotatet med forslag til nytt arbeidsmarkedstiltak – sommerjobb for unge med bistandsbehov, og vi vil meddele departementet våre innspill og merknader.

Unge med funksjonsnedsettelse i utdanning må inngå i tiltakets målgruppe/personkrets

Det er positivt at departementet foreslår et nytt arbeidsmarkedstiltak som kan bidra til at flere unge med bistandsbehov får jobberfaring fra sommerjobb. En sommerjobb kan være et springbrett inn i jobb for arbeidssøkere. Eller sommerjobb mens en er i utdanning kan gi nettverk og referanser som er viktig når en søker den første jobben som ferdigutdannet. Det vises også til i høringsnotatet at for mange er sommerjobb det første møtet med arbeidslivet.

Sommerjobbtiltaket kan være med å forebygge et fremtidig utenforskap. Vi mener derfor at tiltaket også må kunne gis til unge med funksjonsnedsettelse som er i videregående opplæring eller høyere utdanning, som gjennomføres uten bistand fra NAV.¹ I departementets høringsnotat, er tiltaket avgrenset til unge som er registrert som arbeidssøkere. Dette utelukker personer med funksjonsnedsettelse som er under utdanning og har behov for bistand fra NAV for å få seg en sommerjobb. Herunder også bistandsbehov for å få på plass tilrettelegging i sommerjobben, slik at man kan utføre arbeidsoppgavene på en tilfredsstillende måte.

Vi vet at unge arbeidssøkere som kan vise til noe arbeidserfaring mens de er i utdanning, har større sjanse for å komme inn i arbeidslivet som nyutdannet. Selv om unge med formell kompetanse stiller sterkere i jobbsøking enn de som ikke har det, vet vi at unge med funksjonsnedsettelse møter barrierer i arbeidslivet andre uten tilretteleggingsbehov ikke møter. Nyutdannede med funksjonsnedsettelse har ofte lite eller ingen arbeidserfaring etter videregående opplæring eller studier, og stiller derfor dårligere i overgangen til permanent arbeid. Mange elever og studenter med funksjonsnedsettelse har heller ikke kapasitet til å jobbe deltid ved siden av utdanningen. For flere er sommerjobb derfor den eneste muligheten mange har til å få sin første arbeidserfaring. En sommerjobberfaring, referanse fra en konkret arbeidsgiver og en vellykket tilrettelegging - er i mange tilfeller det som fører til at man får sin første jobb etter endt utdanning.

Departementet skriver i høringsnotatet at tiltaket skal bidra til inkludering av unge med bistandsbehov i arbeidslivet, herunder unge med funksjonsnedsettelse. Det er også prisverdig at det refereres til forskning som dokumenterer effekten av at for unge med funksjonsnedsettelse er tidlig

¹ Vi tenker da på unge i utdanning som ikke inngår i forskriftens målgruppe, som i tillegg til ledige og personer med nedsatt arbeidsevne, også omfatter personer med nedsatt arbeidsevne som gjennomfører opplæring i regi av Arbeids- og velferdsetaten.

arbeidserfaring en av de mest betydningsfulle faktorene med tanke på senere å få seg en jobb (Frøyland og Pedersen, 2019). Vi mener derfor at unge med funksjonsnedsettelse må kunne registrere seg hos NAV kun for å søke deltakelse i dette arbeidsmarkedstiltaket, om de har behov for behov for bistand fra NAV for å få sommerjobb. Dette er en mulighet til å få sommerjobb hos en arbeidsgiver som får rett på støtte fra NAV til nødvendig tilrettelegging. Denne gruppen unge vil ha store utfordringer med å få en slik bistand og tilrettelegging om de søker sommerjobb uten bistand fra NAV. Departementet viser også til at studier viser også at tilgangen på sommerjobber er vanskeligere for unge med funksjonsnedsettelse.

Selv om vi foreslår å utvide tiltakets målgruppe/personkrets, mener vi samtidig at den personkretsen departementet foreslår fortsatt må være med i målgruppen. Vi er likevel noe undrende til at regjeringen lanserer dette som et arbeidsmarkedstiltak for unge ledige og personer med nedsatt arbeidsevne som over en tid har vært registrert som arbeidssøkere hos NAV. Dette er en gruppe unge som helt åpenbart må få bistand til å komme inn i et arbeidsforhold av mye lengre varighet og med enda større forutsetninger for en permanent jobb enn det dette sommerjobbtiltaket representerer. Vi mener derfor tiltaket er mer treffende for unge med funksjonsnedsettelse i utdanning, som har et større behov for korte og midlertidige arbeidsforhold.

En sommerjobb kan selvsagt være bedre enn å ikke få noe jobbtilbud i det hele tatt for målgruppen som foreslås av departementet. Likevel må denne gruppen unge arbeidssøkere få tilgang på hele «verktøykassa» til NAV fra dag en. Det må satses tungt og samordnet for å inkludere unge som har vært utenfor jobb eller utdanning i en lengre periode. Vi mener det må prioriteres ulike arbeidsmarkedstiltak av lengre varighet, og med mål om varige arbeidsforhold. Flere med nedsatt arbeidsevne bør for eksempel raskere gå inn i jobber der arbeidsgiverne gir lønnskudd, og unge med psykiske helseutfordringer må raskt få tilbud om IPS i tillegg til eller i stedet for en mentor – for å prøve seg i en jobb som varer mer enn 4 uker.

Det må rigges en relevant prosess knyttet til jobbkandidater med tilretteleggingsbehov

Sommerjobbkandidatene skal ha vært gjennom en arbeidsevnevurdering jfr. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14a før tilskudd til sommerjobb kan innvilges, og det må foretas en vurdering av tilretteleggingsbehov hos en aktuell arbeidsgiver. Det er svært vesentlig at NAV rigger en god og relevant prosess for å få dette til.

Det er helt avgjørende for unge med tilretteleggingsbehov at tiltaket blir praktisk gjennomførbart. Skal dette bli en realistisk jobbmulighet må NAV på en smidig og god måte få på plass riktig tilrettelegging i sommerjobben. Dette gjelder også innsatsen med å få rekruttert en egnet mentor. Vi mener det derfor må åpnes for at unge som kun er aktuelle for sommerjobbtiltaket (ref. gruppen vi peker på må inngå i det personkretsen), og som ikke allerede er i NAV-systemet - må tilbys en prosess hos NAV med tilstrekkelig tid i forkant av sommerjobbstart. På denne måten kan både arbeidsgiver og tiltaksdeltaker forberede seg på jobbsituasjonen som venter dem.

Det er positivt at departementet foreslår å åpne opp for at tiltaket kan kombineres med mentor og inkluderingstilskuddet. For å sikre retten til disse tiltakene for arbeidsgiver og arbeidstaker i sommerjobben, mener vi tilgangen på disse spesifikke tiltakene bør fremgå av forskriften.

Vennlig hilsen

FFO /s/

SAFO /s/

Unge Funksjonshemmede /s/